

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๙๗
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุจริตานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกীরณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๕. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๖. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๗. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๘. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นางจรี วิจิตรวาทการ	(ลาการประชุม)
๒. นายศุภชัย ยาวะประภาช	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ เท่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ รำริน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมธิการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นายเชษฐา โทณะวณิก

๒. ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ

๓. ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

๔. นายอริคม อินทุภูติ

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

นางชิ่งสุมน นิวาทวงษ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๒. นายวิษณุพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐ ถึงครั้งที่ ๓๙๖ วันพุธ ที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการพิจารณา นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง หรือต่อที่ประชุมว่า สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ส่งข้อมูลความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ส่งผ่านช่องทางศูนย์สื่อสารสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ภายหลังจากการสิ้นสุดวาระของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ แก่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งจากการตรวจสอบเบื้องต้นพบว่าความเห็นของประชาชนบางเรื่องไม่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ จึงขอเสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขาธิการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนำความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ส่งผ่านช่องทางศูนย์สื่อสารสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ จัดทำเป็นประเด็นให้ชัดเจนเพื่อเป็นข้อมูลให้แก่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่อไป

จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ส่วนที่ ๒ การดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ส่วนที่ ๒ การดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติ .

“ส่วนที่ ๒

การดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อส่วนที่ ๒ การดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๕/๓

“มาตรา ๑๐๕/๓ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ใดร่ำรวยผิดปกติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน

การกล่าวหา การยกขึ้นพิจารณา และการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การไต่สวน มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่จะมีการบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในหมวดนี้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงไม่กำหนดตำแหน่ง “ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน” ไว้ในวรรคหนึ่ง และความว่า “เว้นแต่จะมีการบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ” ในวรรคสอง หมายความว่าอย่างไร

นางชีนุสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า เหตุที่ไม่กำหนดตำแหน่ง “ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน” ไว้ในวรรคหนึ่ง เนื่องจากคณะอนุกรรมการได้แก้ไขบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” ตามความเห็นของ

ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญโดยบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” ที่แก้ไข หมายความว่ารวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินด้วย ส่วนการใช้คำว่า “เว้นแต่จะมีการบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ” ในวรรคสอง เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการไต่สวนและวินิจฉัยกรณีร่ำรวยผิดปกติซึ่งจะมีความแตกต่างจากกระบวนการไต่สวนในกรณีอื่น

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า หากแก้ไขบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” หมายความว่ารวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินด้วย อาจไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและยังทำให้เกิดปัญหาในการตีความได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า หากแก้ไขบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หมายความว่ารวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินด้วย อาจไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ เนื่องจากรัฐธรรมนูญจะใช้คำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน”

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการอาจกำหนดบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” หมายความว่ารวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไว้เช่นนี้ก่อน โดยสามารถพิจารณาแก้ไขได้ในภายหลังได้ และสอบถามว่า ความว่า “การยกขึ้นพิจารณา” ในวรรคสอง หมายความว่าอย่างไร

นางชีนุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การบัญญัติความว่า “การยกขึ้นพิจารณา” ไว้ในวรรคสอง จะสอดคล้องกับร่างมาตรา ๓๔ ทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถยกเรื่องที่มีข้อสงสัยขึ้นมาพิจารณาได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อร่างบทบัญญัติในหมวด ๒ การไต่สวน ได้กำหนดเรื่องการยกเรื่องใดขึ้นพิจารณาแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติความว่า “การยกขึ้นพิจารณา” ไว้ในวรรคสองอีก

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความว่า “การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.” จะครอบคลุมถึงกระบวนการต่างๆ เช่น การกล่าวหา การยกขึ้นพิจารณา และกระบวนการอื่นๆ ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งหมด

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๕/๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕/๓ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะเพราะเหตุมีการกล่าวหา หรือไม่เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน

การกล่าวหา ทนายที่ขึ้นพิพาท และการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การไต่สวน มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่จะมีการบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในหมวดนี้”

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๑๐๕/๓ ที่แก้ไขเพิ่มเติม มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและครอบคลุมทั้งกรณีที่มีการกล่าวหาบุคคลตามวรรคหนึ่งร่ำรวยผิดปกติและกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลดังกล่าวร่ำรวยผิดปกติ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๕/๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕/๓ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะเพราะเหตุมีการกล่าวหา หรือไม่เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน

การกล่าวหา ทรัพย์สินที่พิสดาร และการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การไต่สวน มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่จะมีการบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในหมวดนี้”

มาตรา ๑๐๕/๔

“มาตรา ๑๐๕/๔ การกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร่ำรวยผิดปกติจะต้องระบุพฤติการณ์อันแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบหรือพิจารณาจากรายได้ประกอบกับทรัพย์สินแล้ว ทำให้เห็นได้ว่าผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติที่จะต้องดำเนินการเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาว่าทรัพย์สินที่ผู้ถูกกล่าวหาครอบครองหรือมีอยู่ประกอบรายได้หรือมีพฤติการณ์อื่น ๆ หรือชี้ช่องพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสืบหาทรัพย์สินในการที่จะรับไว้พิจารณาเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยตามวรรคหนึ่งและวรรคสองเป็นผู้ซึ่งได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้นมาประกอบการพิจารณาด้วย

ในกรณีที่มีเหตุที่จะต้องไต่สวนและวินิจฉัยว่าผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมของบุคคลนั้น ในกรณีดังกล่าว แม้ผู้นั้นจะถึงแก่ความตายแล้ว ก็ไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตรวจสอบต่อไป แต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ” ในวรรคหนึ่ง มีที่มาอย่างไร และหากเป็นกรณีที่ได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบแล้วจะเข้าข่ายการทุจริตซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนได้โดยไม่ต้องใช้กระบวนการไต่สวนกรณีร่ำรวยผิดปกติ ใช่หรือไม่

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ควรคงความว่า “หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ” ในวรรคหนึ่งไว้ เนื่องจากกรณีที่ได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบอาจมีความเกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติด้วยเช่นกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดบทนิยามคำว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” ไว้ชัดเจนแล้ว ดังนี้

““ร่ำรวยผิดปกติ” หมายความว่า

(๑) การมีทรัพย์สินมากผิดปกติ หรือ

(๒) การมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ หรือ

(๓) การมีหนี้สินลดลงมากผิดปกติ หรือ

(๔) การได้ทรัพย์สินมาโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมายสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งอาจไม่จำเป็นต้องกำหนดในลักษณะของการกล่าวหา เนื่องจากหากมีเพียงผู้ที่ชี้เบาะแสหรือผู้ร้องเรียนแล้วก็ควรให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เหตุที่ใช้คำว่า “การกล่าวหา” ในวรรคหนึ่ง เนื่องจากการดำเนินการยึดทรัพย์สินของผู้ที่ร่ำรวยผิดปกติจะต้องเริ่มต้นจากการกล่าวหาผู้นั้นเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนและวินิจฉัยต่อไปได้

นางซีนสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มาตรา ๒๓๔ (๑) ของรัฐธรรมนูญ กำหนดว่า “(๑) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ”

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากไม่มีผู้กล่าวหาแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการกล่าวหาว่าบุคคลตามวรรคหนึ่งมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติเองได้หรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยบุคคลใดว่ามีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็สามารถกล่าวหาบุคคลนั้นได้

นางซีนสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๔๘ ได้กำหนดรายละเอียดของคำกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไว้แล้ว ดังนั้น หากไม่กำหนดรายละเอียดของคำกล่าวหาในร่างมาตรานี้ให้ชัดเจน อาจต้องนำความในร่างมาตรา ๔๘ ซึ่งเป็นบททั่วไปมาใช้บังคับกับคำกล่าวหาในร่างมาตรานี้

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ อาจแก้ไขให้มีเนื้อหาเช่นเดียวกับมาตรา ๗๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดว่า การกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ ให้ผู้กล่าวหาดำเนินการกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระหว่างที่ผู้นั้นยังคงดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นว่ามีพฤติการณ์หรือเรื่องที่ถูกกล่าวหาเข้าหลักเกณฑ์ที่จะรับไว้พิจารณาหรือไม่ และหากผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ซึ่งได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมาประกอบการพิจารณาด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “การกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร่ำรวย

ผิดปกติจะต้องระบุพฤติการณ์อันแสดงหรือชี้ช่องให้เห็นได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือได้ทรัพย์สินมาโดยไม่ชอบ หรือพิสดารจนสมควรจะได้ประพฤติปฏิบัติทรัพย์สินแล้ว ทว่าให้เห็นได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติที่สอดคล้องกับทรัพย์สินเพื่อหรือทรัพย์สินให้ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

นายอติคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากวรรคหนึ่งไม่กำหนดตำแหน่ง “ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน” ไว้จะแตกต่างจากร่างมาตรา ๗๕/๑ ที่กำหนดตำแหน่ง “ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน” ไว้ด้วย อีกทั้งไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการตีความได้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจไต่สวนกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินร่ำรวยผิดปกติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้แก้ไขบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” ว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ ยกเว้นคณะกรรมการ ป.ป.ช.” ซึ่งหมายความรวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้อาจมีความหมายแคบกว่าร่างมาตรา ๔๘ และเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๔๘ มีความหมายครอบคลุมรายละเอียดของคำกล่าวหาไว้ทั้งหมดแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ใช้คำว่า “คำกล่าวหาที่มีการกระทำ ความผิดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้” ซึ่งจะครอบคลุมคำกล่าวหาทั้งหมดที่เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ก็ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาพิจารณาประกอบด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕/๔ ตำรวจหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดที่ร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือได้ทรัพย์สินมาโดยไม่ชอบ หรือพิสดารจนสมควรจะได้ประพฤติปฏิบัติทรัพย์สินแล้ว ทว่าให้เห็นได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติที่สอดคล้องกับทรัพย์สินเพื่อหรือทรัพย์สินให้ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่มีเหตุที่จะต้องไต่สวนและวินิจฉัยว่าผู้ใดร่ำรวยผิดปกติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของบุคคลนั้น โดยในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือยื่นต่อผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำบัญชีทรัพย์สินมาพิจารณาเพื่อเทียบเคียงกับทรัพย์สินที่มีอยู่ในขณะดำเนินการไต่สวนประกอบกับรายได้และรายจ่าย และการเสียภาษีของผู้นั้น และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามรายการและภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ไม่ว่าผู้นั้นจะได้เคยยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมาก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม

ในกรณีที่คณะกรรมกร พ.ป.ช./ มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางราชการเมื่อ สิ้นสุดการ
การดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ รัวรอยผิดปกติ ให้คณะกรรมกร พ.ป.ช./
พิจารณาว่าทรัพย์สินที่ผู้ตกสำรวจครอบครองหรือมีอยู่ประเภทอะไรได้ หรือมีพฤติการณ์อื่น ๆ
หรือชี้ชัดของพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสืบหาทรัพย์สินในทางที่สงสัยไว้พิจารณาเพื่อชี้แจงข้อให้
ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่เร็วกว่าสามสิบวันแต่ไม่ช้ากว่า
หกสิบวัน”

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
กล่าวว่า ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการใดๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงต่างๆ มาใช้ในการ
การตรวจสอบว่าผู้ถูกกล่าวหาผิดหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า
คณะกรรมการอาจนำความในมาตรา ๗๙ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาตามรายการและวิธีการและภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ
ป.ป.ช. กำหนด มาประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขความในร่างมาตรานี้

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
กล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๐๕/๖ กำหนดไว้เช่นเดียวกับมาตรา ๗๙ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า
ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากผู้ถูกกล่าวหาเสียชีวิตไปก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.
จะดำเนินการไต่สวนแล้ว ถือว่าการไต่สวนว่าผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติสิ้นสุดลงหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า
คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังคงมีอำนาจดำเนินการไต่สวนต่อไปได้แม้ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะเสียชีวิตก่อนการ
ไต่สวนก็ตาม เนื่องจากกรณีร่ำรวยผิดปกติเป็นเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาที่เสียชีวิต ทายาท
หรือผู้จัดการมรดกของผู้ถูกกล่าวหาจึงมีหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความแทนผู้ถูกกล่าวหาตามประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
กล่าวว่า อาจจำเป็นต้องกำหนดขั้นตอนกระบวนการไต่สวนกรณีผู้ถูกกล่าวหาเสียชีวิตก่อนการไต่สวน
และกรณีผู้ถูกกล่าวหาเสียชีวิตในระหว่างการไต่สวนให้ชัดเจน เนื่องจากกรณีที่ทายาทเข้ามาเป็นคู่ความ
แทนผู้ถูกกล่าวหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั้น จะเป็นกรณีที่คู่ความเสียชีวิตในระหว่าง
การพิจารณาคดีของศาลเท่านั้น นอกจากนี้ ทายาทของผู้ถูกกล่าวหาอาจไม่ทราบถึงที่มาของทรัพย์สินและ
หนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ถูกกล่าวหาควรเป็นผู้ที่มีหน้าที่พิสูจน์ข้อกล่าวหาด้วยตนเอง
กรณีผู้ถูกกล่าวหาเสียชีวิตแล้ว ทายาทของผู้ถูกกล่าวหาอาจไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ร่ำรวย
ผิดปกติ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า
ในการดำเนินการยึดทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติ จะต้องดำเนินการอย่างถึงที่สุดเพื่อยึด
ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาตกเป็นของแผ่นดิน และในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ กำหนดให้

ทายาทต้องเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้ล้มละลายที่เสียชีวิตเช่นกัน แม้ทายาทอาจไม่ทราบว่าทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ล้มละลายมีที่มาอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ กำหนดให้เจ้าหนี้เป็นผู้พิสูจน์เกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ล้มละลาย แตกต่างจากกรณีร่ำรวยผิดปกติซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไม่มีการพิสูจน์ว่ามีได้ร่ำรวยผิดปกติ อย่างไรก็ตาม หากผู้ถูกกล่าวหาเสียชีวิตแล้วอาจกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือรัฐมีหน้าที่ในการพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหาที่เสียชีวิตร่ำรวยผิดปกติหรือไม่

นายอริศม์ อินทุภุติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือรัฐ มีหน้าที่ในการพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหาที่เสียชีวิตร่ำรวยผิดปกติหรือไม่แล้วอาจขัดแย้งกับมาตรา ๓๗ ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งกำหนดให้ผู้กล่าวหาเป็นผู้มีภาระการพิสูจน์ต่อศาล และหากเป็นทายาทหรือผู้จัดการมรดกของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ให้ศาลคำนึงถึงความสามารถในการพิสูจน์และพิจารณาพิพากษาตามที่เห็นว่าเป็นธรรม

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือรัฐ มีหน้าที่ในการพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหาที่เสียชีวิตร่ำรวยผิดปกติแล้วอาจขัดแย้งกับร่างมาตรา ๔๘ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกับมาตรา ๓๗ ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙

นางชื่นสมน นิเวทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มาตรา ๕๗ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่า ในระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริง หากปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากราชการเพราะเหตุใด ๆ นอกจากถึงแก่ความตาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อจะดำเนินคดีอาญา ดำเนินการทางวินัย หรือขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน แล้วแต่กรณี ต่อไปได้ และในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากราชการอันเนื่องมาจากความตาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งหมายความว่า การขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๗ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ จะต้องเป็นกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเสียชีวิตในระหว่างการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๕/๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕/๔ ทบทวนคดีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าราชการยสเรินแผ่นดิน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดที่ร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือทรัพย์สินอันแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ถูกทบทวนที่ร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ หรือพิสดารจนสมควรจะได้ประโยชน์ทับทรัพย์สินแล้ว ทบให้เห็นได้ว่าผู้ถูกทบทวนที่ร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติที่สงสัยว่ากระทำความผิดเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ในกรณีที่มีเหตุที่จะต้องไต่สวนและวินิจฉัยว่าผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมของบุคคลนั้น และดำเนินการอื่นใดเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงมาประกอบการวินิจฉัย และในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือยื่นต่อผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ... ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำบัญชี

ทรัพย์สินมาพิจารณาเพื่อเทียบเคียงกับทรัพย์สินที่มีอยู่ในขณะดำเนินการไต่สวน ประกอบกับรายได้และรายจ่าย และการเสียภาษีเงินได้ของผู้นั้น และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามรายการและภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ไม่ว่าผู้นั้นจะได้เคยยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมาก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช./ มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางราชการ เว้น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าราชการยในแผ่นดิน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช./ พิจารณาวัดทรัพย์สินของผู้ที่ถูกละเมิดหรือขบถหรือมีข้อสงสัยว่าประพฤติผิด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช./ พิจารณาวัดทรัพย์สินของผู้ที่ถูกละเมิดหรือขบถหรือมีข้อสงสัยว่าประพฤติผิด หรือมีพฤติการณ์อื่น ๆ หรือชี้ข้อสงสัยพจนหลักฐานเพียงพอที่จะสืบหาทรัพย์สินในทรัพย์สินที่สงสัยไว้พิจารณาเพื่อชี้ข้อสงสัยให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่เร็วกว่าสามสิบวันแต่ไม่ช้ากว่าหกสิบวัน

ถ้าผู้ถูกละเมิดเป็นผู้ซึ่งได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช./ นำบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้นมาประกอบพิจารณาด้วยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนตามวรรคหนึ่งแล้ว แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะถึงแก่ความตาย ก็ไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตรวจสอบต่อไป แต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่ยื่นถึงแก่ความตาย

ในกรณีที่มิใช่เหตุที่สงสัยว่าละเมิดและวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งผิด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช./ มีอำนาจสอบสวนข้อสงสัยที่ของทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวกองการหรือการทุจริตของบุคคลนั้นในกรณีดังกล่าว แม้ผู้นั้นจะสิ้นชีพิตักษัยแล้ว ก็ไม่ได้ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช./ ที่สงสัยว่าในกรณีการสอบสวนข้อสงสัย แต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่ยื่นถึงแก่ความตาย”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ความในส่วนตัวของร่างมาตรา ๑๐๕/๓ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลันอยู่แล้ว ความส่วนต้นในวรรคหนึ่งของร่างมาตรานี้จึงควรใช้คำว่า “ในการไต่สวนเพื่อวินิจฉัยว่าร่ำรวยผิดปกติ”

นางชิ้นสุมน นีวาทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๒๓๔ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ใช้คำว่า “ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ” ส่วนความในมาตรา ๒๓๔ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ใช้คำว่า “ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๐๕/๔ เป็นดังนี้ “การที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางราชการ เว้น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าราชการยในแผ่นดิน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดที่ถูกละเมิดหรือขบถหรือมีข้อสงสัยว่าประพฤติผิดหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือไม่ได้ทรัพย์สินตามที่ขบถหรือมีข้อสงสัยว่าประพฤติผิดหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติที่สงสัยว่าในกรณีการพิจารณาเพื่อชี้ข้อสงสัยให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามพจนหลักฐานที่ปรากฏหรือมีข้อสงสัยว่าผู้ถูกละเมิดหรือขบถหรือมีข้อสงสัยว่าประพฤติผิดหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติที่สงสัยว่าในกรณีการพิจารณาเพื่อชี้ข้อสงสัยให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามพจนหลักฐานที่ปรากฏหรือมีข้อสงสัยว่าผู้ถูกละเมิดหรือขบถหรือมีข้อสงสัยว่าประพฤติผิดหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” ในการไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยว่าผู้ใดร่ำรวยผิดปกติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สินการเคลื่อนไหวทางการเงิน

อาจทำให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินภายหลังจากครบกำหนดแล้ว เป็นเวลานานก็ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตามร่างมาตรา ๙๕ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเป็นผู้ประกาศกำหนดระยะเวลาในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องกำหนดเวลาในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไม่น้อยกว่าหกสิบวัน และสอบถามว่า ควรกำหนดยกเว้นให้ผู้ที่ถูกแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งต้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินโดยไม่ทราบว่าจะได้รับการแต่งตั้งและมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วยหรือไม่

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ชี้แจงว่า เมื่อได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินก็จะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินทุกกรณี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๕/๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕/๔ ทนายความทนายผู้ดำรงตำแหน่งทนายเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับมอบผิดนัดคดีของระบบคดีทนายอื่นแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ถูกทนายหรือทนายผู้รับผิดนัดคดีหรือทรัพย์สินเพียงขึ้นผิดนัดคดี หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ หรือพิสดารทนายหรือได้ประโยชน์ทับซ้อนทรัพย์สินแล้ว ทำให้เห็นได้ว่าผู้ถูกทนายหรือทนายผู้รับผิดนัดคดีหรือทรัพย์สินเพียงขึ้นผิดนัดคดีที่ระงับคดีเห็นควรเพื่อระงับไม่ให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ในการไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยว่าผู้ใดร้ายผิดนัดคดี ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมของบุคคลนั้น และดำเนินการอื่นใดเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงมาประกอบการวินิจฉัย และในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือยื่นต่อผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ... ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำบัญชีทรัพย์สินมาพิจารณาเพื่อเทียบกับทรัพย์สินที่มีอยู่ในขณะดำเนินการไต่สวน ประกอบกับรายได้และรายจ่าย และการเสียภาษีเงินได้ของผู้นั้น และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหา ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามรายการและภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ไม่ว่าผู้นั้นจะได้เคยยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมาก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม

ในกรณีที่คณะทนายทนาย ป/ป/ช/ มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทนายเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดนัดคดี ให้คณะทนายทนาย ป/ป/ช/ พิจารณาว่าทรัพย์สินที่ผู้ถูกทนายหรือทนายผู้รับผิดนัดคดีหรือได้ หรือมีพฤติการณ์อื่น ๆ หรือชี้ข้อพิพาทหลักฐานเพียงพอสืบหาทรัพย์สินในทนายที่ระงับไว้พิสดารเพื่อระงับไม่ให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันแต่ไม่ช้ากว่าหกสิบวัน

ถ้าผู้ถูกทนายหรือทนายผู้รับผิดนัดคดียื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้ว ให้คณะทนายทนาย ป/ป/ช/ นำบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้นมาประกอบพิจารณาด้วยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวได้ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งที่ยังมิได้มีการดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพบความผิดปกติของทรัพย์สินและหนี้สินซึ่งเข้าข่ายร่ำรวยผิดปกติจากการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในครั้งแรกและครั้งต่อๆ มา หรือจากการกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติเท่านั้น

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า มีความเป็นไปได้ที่จะตรวจพบความผิดปกติของบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้ตั้งแต่ครั้งแรก ความส่วนต้นในวรรคหนึ่งของร่างมาตรานี้ จึงควรใช้ความว่า “ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัย”

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า โดยปกติคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงิน และการได้มาซึ่งทรัพย์สินต่อเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยและมีหลักฐานตามสมควร

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องมีความเชื่อได้ว่ามีการโอน ยักยอก แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สินเสียก่อน คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงจะสามารถดำเนินการได้ หากกำหนดให้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพียงเพราะมีเหตุอันควรสงสัยอาจส่งผลกระทบต่อรูปคดีได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในการไต่สวนตามมาตรา ๑๐๕/๓ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. **ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลใดแล้ว** พบว่ามีพฤติการณ์**ปรารถนาหรือมีเหตุอันควรสงสัย**เกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินรายการใดโดยไม่ชอบ หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าจะมีการโอน ยักยอก แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สิน **หรือปรารถนาพฤติการณ์ที่มีทรัพย์สินของทรัพย์สินแทน**ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการตรวจสอบธุรกรรมหรือการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้นว่ามีลักษณะเป็นการร่ำรวยผิดปกติหรือไม่”

นอกจากนี้ ในกระบวนการไต่สวนปกติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการเรียกข้อมูลจากหน่วยงานอื่น และกำหนดให้หน่วยงานอื่นมีหน้าที่ในการช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ความในร่างมาตรานี้ก็ควรกำหนดไว้เฉพาะเรื่องกระบวนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินเท่านั้น

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความสำคัญของร่างมาตรานี้อยู่ในวรรคสองและวรรคสามที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการเรียกข้อมูล และการกำหนดให้หน่วยงานอื่นสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการกล่าวว่า อำนาจในการขอข้อมูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้ในร่างมาตราใด

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า อำนาจในการขอข้อมูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๘ โดยความในร่างมาตรา ๒๘ กำหนดไว้ว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเพื่อมีความเห็นหรือวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลใด และมีความจำเป็นต้องได้ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินของบุคคลนั้นหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอข้อมูลดังกล่าวจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ตามที่จำเป็น และให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามการฟอกเงินส่งมอบข้อมูลดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้ถือว่าการส่งมอบดังกล่าวเป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๒๘ ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการเรียกเอกสารไว้แล้ว ความในร่างมาตรานี้ก็ควรคงเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินเท่านั้น

นางชีนุสมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า กระบวนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินจะกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๐๕/๕ ส่วนความในร่างมาตรานี้เป็นเรื่องอำนาจในการเรียกข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๘ และกำหนดให้มีอำนาจในการขอข้อมูลของผู้ที่ถือครองทรัพย์สินไว้แทนผู้ถูกกล่าวหาด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากจำเป็นจะต้องกำหนดอำนาจในการเรียกข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ไว้ด้วยก็ควรนำไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๘

นางชีนุสมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การนำไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๘ อาจไม่เหมาะสมเพราะมาตรการตามร่างมาตรา ๒๘ จะใช้กับทุกกรณีความผิด แต่ความในร่างมาตรานี้ประสงค์จะใช้กับการดำเนินการกรณีร้ายแรงผิดปกติเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๒๘ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการเรียกข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องได้อยู่แล้ว ส่วนหน่วยงานของรัฐก็ต้องให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และสอบถามว่าร่างมาตราใดที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช.

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๔ (๔)

ประธานกรรมการกล่าวว่า อำนาจในการเรียกข้อมูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้ในร่างมาตราใด

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า อำนาจในการเรียกข้อมูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๔ (๑) โดยความในร่างมาตรา ๒๔ (๑) มีดังนี้

“มาตรา ๒๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นมาให้ถ้อยคำ หรือส่งมอบเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประโยชน์ในการไต่สวน”

นางชีนุสมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความสวนท้ายของวรรคสามในร่างมาตรานี้กำหนดไว้ว่า “มิให้นำ

บทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามหน่วยงานใดเปิดเผยข้อมูลในความครอบครองมาใช้บังคับกับการแจ้งข้อมูลดังกล่าว” และกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และเงื่อนไขในการดำเนินการไว้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากมีกฎหมายห้ามมิให้มีการเปิดเผยข้อมูล ความในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ก็จะต้องกำหนดยกเว้นความผิดให้กับหน่วยงานที่เปิดเผยข้อมูลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่วนกรณีที่หน่วยงานใดไม่ส่งข้อมูลมาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องขอ ก็อาจจะต้องกำหนดบทลงโทษไว้ด้วย

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า โดยปกติในกฎหมายที่กำหนดห้ามมิให้มีการเปิดเผยข้อมูล จะกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลได้หากเป็นการดำเนินคดีตามกฎหมายอื่นอยู่แล้ว

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๑๐๕/๕ กำหนดกระบวนการในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้แล้ว หากความในร่างมาตรานี้จะกำหนดไว้เฉพาะกระบวนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินก็ควรตัดร่างมาตรานี้ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๐๕/๔ ก. ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๐๕/๕

“มาตรา ๑๐๕/๕ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบพบว่าทรัพย์สินรายใดของผู้ถูกกล่าวหาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติ หรือมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการโอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สินดังกล่าว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยมิหรือไม่มีประกันหรือหลักประกันก็ได้

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีการพิสูจน์เกี่ยวกับทรัพย์สินโดยเร็ว ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถแสดงทรัพย์สินได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดชั่วคราวมิได้เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ต่อไป จนกว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันยึดหรืออายัด หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในคดีนั้น แต่ถ้าสามารถพิสูจน์ได้ก็ให้คืนทรัพย์สินแก่ผู้นั้น ทั้งนี้ ในกรณีจำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจขยายระยะเวลาการยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวออกไปได้ครั้งละไม่เกินหกเดือน แต่ให้ขยายได้ไม่เกินสองครั้ง

ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงทรัพย์สินที่บุคคลอื่นมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ และมีพฤติการณ์เป็นการถือครองแทนหรือถือกรรมสิทธิ์แทน ในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการโอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาด้วย และให้เป็นหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวในการพิสูจน์ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสุนัน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามความในร่างมาตรานี้จะแตกต่างจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามความในร่างมาตรา ๖๕ โดยความในร่างมาตรา ๖๕ จะกำหนดให้

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องขอให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินได้ ต่อเมื่อมีการข้มูลความผิดซึ่งมีโทษทางอาญาแล้ว ส่วนความในร่างมาตรานี้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวได้เองก่อนการข้มูลความผิด และกำหนดให้มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่มีผู้ถือกรรมสิทธิ์ไว้แทนด้วย โดยความในร่างมาตรานี้นำมาจากความในร่างมาตรา ๗๘ เดิม ซึ่งสอดคล้องกับความในมาตรา ๗๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕/๕ ในกรณีที่ ต.น.ช.ท.ร.ร.ม.ท.ร. ๗/๗/๗/ ต.ร.ร.ส.ส.ช.ผลการไต่สวนปรากฏว่าทรัพย์สิน รายใดของผู้ถูกกล่าวหาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติ หรือมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการ โอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สินดังกล่าว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สิน นั้นไปใช้ประโยชน์โดยมีหรือไม่มีประกันหรือหลักประกันก็ได้

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีการพิสูจน์เกี่ยวกับทรัพย์สินโดยเร็ว ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถแสดง ทรัพย์สิน ได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดชั่วคราวมิได้เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ต่อไป จนกว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันยึดหรืออายัด หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในคดีนั้น แต่ถ้าสามารถพิสูจน์ได้ ก็ให้คืนทรัพย์สินแก่ผู้นั้น ทั้งนี้ ในกรณีจำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจขยายระยะเวลาการยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวออกไปได้ครั้งละไม่เกินหกเดือน แต่ให้ขยายได้ไม่เกินสองครั้ง

ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงทรัพย์สินที่บุคคลอื่นมีชื่อ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ และมีพฤติการณ์เป็นการถือครองแทนหรือถือกรรมสิทธิ์แทน ในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการ โอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาด้วย และให้เป็นหน้าที่ของบุคคล ดังกล่าวในการพิสูจน์ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด”

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การใช้ ความว่า “ในกรณีที่ผลการไต่สวนปรากฏว่า” ในวรรคหนึ่ง อาจทำให้ตีความได้ว่าจะต้องรอให้มีการไต่สวน ให้แล้วเสร็จจึงจะยึดหรืออายัดทรัพย์สินได้ ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีความผิดปกติของทรัพย์สินจะถูกตรวจพบตั้งแต่ เริ่มการทำไต่สวนแล้ว

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ในวรรคหนึ่งของร่างมาตรานี้ อาจใช้ความว่า “ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า” แทนความว่า “ในกรณีที่ผลการไต่สวนปรากฏว่า”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕/๕ ในกรณีที่ ต.น.ช.ท.ร.ร.ม.ท.ร. ๗/๗/๗/ ต.ร.ร.ส.ส.ช.ปรากฏจากการไต่สวนว่าทรัพย์สิน รายใดของผู้ถูกกล่าวหาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติ หรือมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการ โอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สินดังกล่าว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สิน นั้นไปใช้ประโยชน์โดยมีหรือไม่มีประกันหรือหลักประกันก็ได้

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ต.น.ช.ท.ร.ร.ม.ท.ร. ๗/๗/๗/ จัดให้ ส.ท.ร. พิสูจน์เกี่ยวกับทรัพย์สินโดยเร็ว ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถแสดงทรัพย์สินได้ ถ้าเจ้าของ

หรือผู้ครอบครองพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดชั่วคราวมิได้เกี่ยวข้องกับกรรการร้ายผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ต่อไป จนกว่าคณะกรรมกรรการ ป/ป/ช/ จะวินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าไม่มีมูลซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัด หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ชดเชยในคดีนั้น แต่ตัวสวกรรการพิสูจน์ได้ ให้คืนทรัพย์สินแก่ผู้นั้น ทั้งนี้ ในกรณีนี้สวกรรการคณะกรรมกรรการ ป/ป/ช/ อาจขอชดเชยระยะเวลาการยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวต่อไปได้ครั้งละไม่เกินหกเดือน แต่ให้ชดเชยได้ไม่เกินสองครั้งสั่งถอนการยึดหรืออายัดโดยพลัน

ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงทรัพย์สินที่บุคคลอื่นมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ และมีพฤติการณ์เป็นการถือครองแทนหรือถือกรรมสิทธิ์แทน ในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการโอน ยักยัก แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาด้วย และให้เป็นหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวในการพิสูจน์ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด”

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรการคนทีหนึ่ง สอบถามว่า ทีผ่านมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. เคยผ่อนผันให้ผู้ถูกกล่าวหาจับทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดไปใช้ประโยชน์บ้างหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ทีปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ทีผ่านมาเมื่อผู้ถูกกล่าวหายื่นคำร้องขอผ่อนผันต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรการ ป.ป.ช. จะรีบดำเนินการพิจารณาโดยเร็ว และในบางกรณีก็มีการผ่อนผันให้จับทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดไปใช้ประโยชน์ด้วย

ประธานกรรการสอบถามว่า ความในวรรคสามหมายความว่าอย่างไร

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ทีปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในวรรคสามกำหนดขึ้นเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินทีมีผู้ถือครองแทนหรือถือกรรมสิทธิ์แทนผู้ถูกกล่าวหา

ประธานกรรการสอบถามว่า เหตุใดความในวรรคสามจึงต้องกำหนดความว่า “ในลักษณะทีเกี่ยวข้องกับการโอน ยักยัก แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาด้วย” ไว้ด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ทีปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เหตุทีความในวรรคสามจะต้องกำหนดความว่า “ในลักษณะทีเกี่ยวข้องกับการโอน ยักยัก แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาด้วย” ไว้ด้วย เพราะไม่ประสงค์ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจมากเกินไปจนสมควร จึงกำหนดให้ชัดเจนว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินได้เฉพาะกรณีทีเกี่ยวข้องกับการโอน ยักยัก แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น

ประธานกรรการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงทรัพย์สินทีบุคคลอื่นมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ และมีพฤติการณ์เป็นการถือครองแทนหรือถือกรรมสิทธิ์แทน ในลักษณะทีเกี่ยวข้องกับการโอน ยักยัก แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาด้วย และให้เว้นหน้าที่ชดเชยดังกล่าวในกรณีพิสูจน์ทรัพย์สินทียึดหรืออายัดกรณีเช่นนั้นผู้มีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์มีสิทธิพิสูจน์ตามวรรคสองได้ด้วย”

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรการคนทีหนึ่ง สอบถามว่า ความในวรรคสามควรเพิ่มความว่า “ผู้มีสิทธิครอบครอง” หลังความว่า “ผู้มีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์” ด้วยหรือไม่

ประธานกรรการกล่าวว่า ผู้มีสิทธิครอบครองทรัพย์สินสามารถพิสูจน์สิทธิได้อยู่แล้วตามความในวรรคสอง

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดตามความในวรรคหนึ่งเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด จึงไม่ควรกำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์ได้

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า บางกรณีทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดอาจได้มาจากการใช้เงินส่วนตัวและเงินที่ได้มาจากการทุจริตรวมกันซื้อมาก็ได้ ไม่ได้เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริตทั้งหมด

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่ความในวรรคหนึ่งใช้คำว่า “ในกรณีที่ปรากฏจากการไต่สวน” เพื่อให้พนักงานไต่สวนสามารถดำเนินการแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่พบความผิดปกติก็รายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินได้ทันที โดยไม่ต้องเสนอสำนวนให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติก่อน และสอบถามว่า ที่ผ่านมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะใช้เวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวไว้เป็นระยะเวลาเท่าใด

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ชี้แจงว่า ที่ผ่านมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะใช้เวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวไว้ไม่เกินหนึ่งปี และคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะรีบดำเนินการไต่สวนและส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลก่อนครบระยะเวลายึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราว

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่**คณะกรรมาการ** **ป/ป/ช/ ตระสสชช**ปรากฏจากการไต่สวนว่าทรัพย์สินรายได้ของผู้ถูกกล่าวหาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการรั่วรัยผิดปกติ หรือมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการโอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สินดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัด **ทั้งนี้** แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยมีหรือไม่มีประกันหรือหลักประกันก็ได้”

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. สอบถามว่าการกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีการพิสูจน์เกี่ยวกับทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ในวรรคสองเดิมจะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีการพิสูจน์เกี่ยวกับทรัพย์สิน คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจดำเนินการล่าช้า ซึ่งอาจทำให้กระทบสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมากเกินไป

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ที่ผ่านมาผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดจะมายื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิสูจน์สิทธิในทรัพย์สิน โดยไม่รอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีการพิสูจน์สิทธิ

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. เห็นว่า ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามความในร่างมาตรา ๖๕ ได้ทันที โดยไม่ต้องรอขอให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีคำสั่งให้ยึดหรืออายัด เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินได้ก่อนที่จะมีการยักย้ายถ่ายเท

ทรัพย์สิน และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยึดหรืออายัดทรัพย์สินแล้วก็รายงานให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบทราบ

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปรับปรุงแก้ไขความในร่างมาตรา ๖๕ โดยนำหลักการในร่างมาตรานี้ไปกำหนดไว้ ทั้งนี้ ในการแก้ไขปรับปรุงความในร่างมาตรา ๖๕ จะต้องพิจารณาเหตุผลความจำเป็นและความเหมาะสมในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๐๕/๕ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๐๕/๖

“มาตรา ๑๐๕/๖ เพื่อประโยชน์ในการไต่สวนในกรณีที่มีเหตุสมควร เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายการทรัพย์สินที่ทำการไต่สวน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาตามรายการ วิธีการ และภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ทั้งนี้ ระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันแต่ไม่เกินหกสิบวัน”

ประเด็นการพิจารณา

นางขึ้นสูมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจตัดออกทั้งมาตราได้ เพราะมีการกำหนดไว้ในแล้วในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๐๕/๑

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๐๕/๖ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๐๕/๗

“มาตรา ๑๐๕/๗ ในการแจ้งข้อกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร่ำรวยผิดปกติ ให้แจ้งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติ และระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่นำมาแจ้งข้อกล่าวหา สถานที่ตั้งของทรัพย์สิน ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครอง หรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินขณะที่แจ้งข้อกล่าวหาด้วย เท่าที่จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจข้อกล่าวหาได้ดี ให้ผู้ถูกกล่าวหา มีหน้าที่พิสูจน์หรือแสดงที่มาของรายได้หรือทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง”

ประเด็นการพิจารณา

นางขึ้นสูมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจตัดออกทั้งมาตราก็ได้ เพราะความในร่างมาตรานี้กำหนดไว้เช่นเดียวกับความในร่างมาตรา ๖๖

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๕/๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕/๗ ในที่ที่ทรัพย์สินซึ่งข้อกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางทวิเศษ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร่ำรวย

ผิดปกติ ให้นำสิ่งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกร้องผิดปกติ และระบุ รายละเอียดที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่นำมาซึ่งข้อกล่าวหา สถานที่ตั้งของทรัพย์สิน ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครอง หรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินขณะที่นำซึ่งข้อกล่าวหาด้วย เท่าที่สะท้อนให้เห็น ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกร้องไม่ได้ดีเมื่อผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งข้อกล่าวหาว่าร้ายรอยผิดปกติให้ผู้ถูกกล่าวหา มีหน้าที่พิสูจน์หรือแสดงที่มาของรายได้หรือทรัพย์สินของตน

ให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกร้องมีหน้าที่พิสูจน์หรือแสดงที่มาของรายได้หรือทรัพย์สินตามที่

นอกจากนี้ เสนอแก้ไขความในวรรคสองของร่างมาตรา ๖๖ เป็นดังนี้ “การแจ้งข้อกล่าวหาตาม วรรคหนึ่ง ให้แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดและแจ้งข้อกล่าวหา เท่าที่จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจข้อกล่าวหาได้ดี และในกรณีที่เป็นการกล่าวหาว่าร้ายรอยผิดปกติให้แจ้ง รายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ร้ายรอยผิดปกติ สถานที่ตั้งของทรัพย์สิน ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครอง หรือ มีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินขณะที่แจ้งข้อกล่าวหาทั้งนี้เท่าที่ทำได้ด้วย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๕/๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕/๗ ในบทนำซึ่งข้อกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องผิดปกติแห่งบทนำหรือบทนำเบื้องต้น ผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องในองค์ประกอบ หรือผู้ถูกร้องในชั้นต้น หรือผู้ถูกร้องที่ของรัฐ วรรคสอง ผิดปกติ ให้นำสิ่งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกร้องผิดปกติ และระบุ รายละเอียดที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่นำมาซึ่งข้อกล่าวหา สถานที่ตั้งของทรัพย์สิน ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครอง หรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินขณะที่นำซึ่งข้อกล่าวหาด้วย เท่าที่สะท้อนให้เห็น ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกร้องไม่ได้ดีเมื่อผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งข้อกล่าวหาว่าร้ายรอยผิดปกติให้ผู้ถูกกล่าวหา มีหน้าที่พิสูจน์หรือแสดงที่มาของรายได้หรือทรัพย์สินของตน

ให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกร้องมีหน้าที่พิสูจน์หรือแสดงที่มาของรายได้หรือทรัพย์สินตามที่

๒. แก้ไขร่างมาตรา ๖๖ วรรคสอง เป็นดังนี้

“การแจ้งข้อกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่า ผู้ถูก กล่าวหาได้กระทำความผิดและแจ้งข้อกล่าวหาเท่าที่จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจข้อกล่าวหาได้ดี และในกรณีที่เป็ นการกล่าวหาว่าร้ายรอยผิดปกติให้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ร้ายรอยผิดปกติ สถานที่ตั้งของทรัพย์สิน ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครอง หรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินขณะที่แจ้งข้อกล่าวหาทั้งนี้เท่าที่ ทำได้ด้วย”

มาตรา ๑๐๕/๘

“มาตรา ๑๐๕/๘ ในการไต่สวนกรณีร้ายรอยผิดปกติ หากมีกรณีที่ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และมีเหตุอันน่าเชื่อว่ามี การโอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สินไปยังบุคคล อื่นหรือมีการถือครองทรัพย์สินแทนผู้ถูกกล่าวหาเพื่อการจัดการทรัพย์สินที่ร้ายรอยผิดปกติ ในลักษณะที่เป็น การกระทำความผิดร่วมกันหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการโอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สิน ดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ก็ให้มีการแจ้งข้อกล่าวหาให้กับบุคคลที่ ถือแทนนั้นทราบด้วย เพื่อพิสูจน์ทรัพย์สินหรือแสดงที่มาของทรัพย์สินดังกล่าว ในกรณีที่ไม่สามารถชี้แจง เกี่ยวกับที่มาของทรัพย์สินได้ ก็ให้ดำเนินการร้องขอให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่ปรากฏว่าการโอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สินของบุคคลตามวรรคหนึ่ง เข้าลักษณะเป็นการฟอกเงิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการต่อไปก็ได้ โดยให้ถือเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วย

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินเป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้ถูกกล่าวหา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินดังกล่าว เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ หรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริต แล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเพิ่มขึ้นใหม่ โดยนอกจากจะแจ้งข้อกล่าวหากับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ยังสามารถแจ้งข้อกล่าวหาให้กับผู้ที่ถือทรัพย์สินนั้นแทนทราบด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า มีการบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนไว้ในร่างมาตราใด

นางชิ้นสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มีการบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ในร่างมาตรา ๖๔ ซึ่งบัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้คณะกรรมการไต่สวนดำเนินการไต่สวนตามมาตรา ๓๘/๔ หรือมอบหมายให้คณะผู้ไต่สวนดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นเรื่องใดแล้ว ให้คณะกรรมการไต่สวนและคณะผู้ไต่สวนมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการไต่สวนบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือเรื่องที่ไต่สวนได้ รวมทั้งตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวข้องกัน”

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงเพิ่มเติมว่า มีการบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ในร่างมาตรา ๑๙/๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๙ (๑) และ (๒) ให้รวมถึงการดำเนินการกับบุคคลอื่นซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามมาตรา ๑๙ (๑) และ (๒) เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายด้วย รวมทั้งการดำเนินการในคดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๙ (๑) และ (๒) โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคดีที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวข้องกันและความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะต้องดำเนินการในคราวเดียวกัน” ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๑๐ (๓) ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว

นายอธิคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ตั้งข้อสังเกตว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว มาตรา ๑๐ (๓) กำหนดให้ศาลมีอำนาจ

พิจารณาพิพากษาคดีตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ในการกระทำความผิดทางอาญาเท่านั้น ไม่รวมถึงกรณี ร่ำรวยผิดปกติซึ่งจะแตกต่างจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีร่ำรวยผิดปกติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว ให้นำร่างมาตรา ๔๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

นายอริคม อินทุพุติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในร่างมาตรา ๔๕ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว กำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจไต่สวนเท่านั้น แต่ในหลักทั่วไปไม่ได้เปิดช่องให้นำคดีร่ำรวยผิดปกติเข้าสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น หากบัญญัติให้อำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในการพิจารณาพิพากษาคดีร่ำรวยผิดปกติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จะทำให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีร่ำรวยผิดปกติได้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรมีการบัญญัติให้อำนาจศาลในการพิจารณาพิพากษาคดีร่ำรวยผิดปกติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วย เพื่อให้ศาลมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีร่ำรวยผิดปกติได้ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง บันทึกไว้เพื่อนำไปแก้ไขเพิ่มเติมในร่างมาตราที่เกี่ยวข้อง และสอบถามว่า มีการกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อชี้มูลแล้วแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาไว้ในร่างมาตราใด

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มีการกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อชี้มูลแล้วแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาไว้ในร่างมาตรา ๖๖

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรา ๑๐๕/๘ ออกทั้งหมด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๐๕/๘ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๐๕/๙

“มาตรา ๑๐๕/๙ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติลงความเห็นว่าคุณดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสาร พยานหลักฐาน และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มามีมติ เพื่อให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อขอให้รับทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป โดยให้นำมาตรา ๑๑๗ และมาตรา ๑๑๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง

ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว การริบทรัพย์สิน เป็นโทษทางอาญาซึ่งจะอยู่คนละหมวดกับการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน โดยกรณีร่ำรวยผิดปกติ ควรจะเป็นเรื่องการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า คำว่า “ริบทรัพย์สิน” นำมาจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคห้า ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่า ผู้ถูกกล่าวหามีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้ริบทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน” หากจะ แก้ไขโดยตัดคำว่า “ริบทรัพย์สิน” ออก ควรตัดความว่า “มาตรา ๑๑๗ และมาตรา ๑๑๙” ออกด้วย เนื่องจากร่างมาตรา ๑๑๗ ซึ่งปรับเป็นร่างมาตรา ๗๕/๘ เป็นเรื่องการริบทรัพย์สินว่าสามารถ ริบทรัพย์สินใดได้บ้าง ส่วนร่างมาตรา ๑๑๙ ซึ่งปรับเป็นร่างมาตรา ๗๕/๙ เป็นเรื่องการริบทรัพย์สิน ตามมูลค่า

นายอริคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เรื่องการคำนวณ มูลค่าของทรัพย์สินที่แปรสภาพไปแล้วควรต้องบัญญัติไว้เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๕/๑๐ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สอบสวนแล้วและมีมติสงสัยความเห็นที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสาร พยานหลักฐาน และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิมติ เพื่อให้อัยการ สูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อขอให้ ริบศาล สั่งให้ทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มา สวทททททททททททท รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มา แทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ต่อไป เพราะร่ำรวยผิดปกติ โดยให้นำมาตรา ๑๑๗ และมาตรา ๑๑๙ ๗๕/๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินนั้น เพราะเหตุที่ร่ำรวยผิดปกติ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๐/๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕/๙ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สอบสวนแล้วและมีมติสงสัยความเห็นที่ผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสาร พยานหลักฐาน และความเห็นไปยังอัยการ สูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิมติ เพื่อให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อขอให้ ริบศาล สั่งให้ทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มา สวทททททททททททท รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ต่อไป เพราะร่ำรวย ผิดปกติ โดยให้นำมาตรา ๑๑๗ และมาตรา ๑๑๙ ๗๕/๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๐๕/๑๐

“มาตรา ๑๐๕/๑๐ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตาม มาตรา ๑๐๕/๙ ไว้แล้ว ให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมือง เพื่อให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจาก คณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๕/๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ผู้ถูกกล่าวหาที่มีภาระการพิสูจน์ที่ต้องแสดงให้ศาล เห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ

การดำเนินคดีหรือการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล”

ประเด็นการพิจารณา

นายเฉลิมศักดิ์ โจษานี ผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า คณะกรรมาธิการ การเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีความเห็นว่า อัยการสูงสุดต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันโดย ไม่สามารถขยายระยะเวลาได้ และควรแก้ไขเพิ่มเติมให้อัยการสูงสุดสามารถตั้งข้อไม่สมบูรณ์ได้

นางชื่นสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในร่างมาตรา ๗๕/๒ ได้มีการบัญญัติเรื่องการทำงานร่วมกัน ระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุด โดยได้รวมถึงเรื่องข้อไม่สมบูรณ์ไว้ด้วยแล้ว

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีร้องขอให้ทรัพย์สิน ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๑๐๕/๙ ไว้แล้ว ให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลฎีกาแผนก คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๕/๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” เนื่องจาก “คำร้องขอ” ในทางแพ่งถือว่าเป็นคำฟ้อง และเพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๔๖ และ ร่างมาตรา ๔๗ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว

นางชื่นสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ระยะเวลาในวรรคหนึ่งที่กำหนดระยะเวลาไว้ที่สามสิบวัน เนื่องจากเป็นกรณีขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน จึงกำหนดระยะเวลาเร็วกว่ากรณีทั่วไปใน ร่างมาตรา ๗๕/๒ ที่กำหนดให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีทั่วไปต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตามกฎหมายและแนวทางปฏิบัติที่มีมาแต่เดิมกำหนดระยะเวลา ในเรื่องร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินไว้ภายในเก้าสิบวัน ทั้งนี้ เห็นว่าควรกำหนดระยะเวลาให้ เป็นไปตามกฎหมายและแนวทางปฏิบัติเดิม ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดี ร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๑๐๕/๙ ไว้แล้ว ให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินภายใน สามเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๕/๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๕/๑๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕/๑๐ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๑๐๕/๙ ไว้แล้ว ให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินภายในสามเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๕/๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ผู้ถูกกล่าวหา มีภาระการพิสูจน์ที่ต้องแสดงให้ศาลเห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ

การดำเนินคดีหรือการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล”

มาตรา ๑๐๕/๑๑

“มาตรา ๑๐๕/๑๑ ในกรณีศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับรับฟ้อง ให้ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๕/๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติให้รับทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ให้นำความในมาตรา ๗๕/๗ มาใช้บังคับกับกรณีร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กล่าวว่า ร่างมาตรานี้มีความเกี่ยวข้องกับร่างมาตรา ๑๐๕/๘ ที่ประธานกรรมการมีความเห็นว่าการบัญญัติให้อำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในการพิจารณาพิพากษาคดีร่ำรวยผิดปกติไว้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดี

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสี่ ดังนี้ “ในกรณีที่อัยการสูงสุดยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๑๐๕/๑๐ สำหรับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ในฐานะเป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีสำหรับบุคคลดังกล่าวด้วย”

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ไม่ควรใช้คำว่า “ความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ” เนื่องจากไม่มีฐานความผิดนี้

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความว่า “ความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ” นำมาจากมาตรา ๒๓๕ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในช่วงที่มีร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีความเห็นว่าการร่ำรวยผิดปกติเป็นความผิด แต่ไม่มีโทษจำคุก มีเพียงโทษริบทรัพย์สินเท่านั้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกลงโทษมีตัวหนังสือหรือตัวอักษรหรือตัวพิมพ์ให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ ให้ทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิดรวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน” เนื่องจากไม่มีฐานความผิดร่ำรวยผิดปกติ และเมื่อไม่มีฐานความผิดก็ไม่มีโทษ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๕/๑๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕/๑๑ ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับรับฟ้อง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๕/๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกลงโทษมีตัวหนังสือหรือตัวอักษรหรือตัวพิมพ์ให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ ให้ทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ให้นำความในมาตรา ๗๕/๗ มาใช้บังคับกับกรณีร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติด้วย

ในกรณีที่อัยการสูงสุดยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๑๐๕/๑๐ สำหรับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ในฐานะเป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีสำหรับบุคคลดังกล่าวด้วย”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันศุกร์ ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๑๐ นาฬิกา

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์

